

Perspektywa transnarodowości pozwala wydobyc znaczenie różnorodnych relacji i zależności, które kształtują się w wyniku migracji grup i jednostek. Migranci, osoby nie migrujące, ale w różny sposób powiązane z wyjeżdżającymi oraz migranci powrotni tworzą rozległą sieć wzajemności funkcjonującą ponad granicami państwowymi. Te transnarodowe relacje mają wymiar ekonomiczny, społeczno-kulturowy i polityczny. O ile dwa pierwsze rodzaje powiązań doczekały się licznych analiz i opracowań, o tyle związki polityczne są wciąż zjawiskiem wymagającym pogłębionych studiów. Dotyczy to w szczególności mechanizmów i konsekwencji transnarodowej politycznej aktywności migrantów, przekazów politycznych i praktyk.

W dotychczasowych badaniach poświęconych obecności migrantów w sferze publicznej koncentrowano się przede wszystkim na analizach ich partycypacji wyborczej w krajach napływu i/lub pochodzenia. W niniejszym projekcie transnarodowość polityczna rozumiana jest w szerszy sposób i obejmuje zarówno partycypację wyborczą, jaki i inne formy zaangażowania, takie jak organizacja spotkań politycznych, pozyskiwanie funduszy na rzecz partii politycznych, uczestnictwo w protestach, lobbowanie na rzecz spraw ważnych z punktu widzenia państwa/społeczności pochodzenia, transfer politycznych idei i przekonań. W polskich studiach migracyjnych przeważają przy tym badania prowadzone wśród migrantów poakcesyjnych, a zatem ograniczone są do kontekstu europejskiego. Niewielu badaczy prowadzi analizy procesów współczesnych migracji transatlantyckich, zwłaszcza w kontekście najnowszych koncepcji teoretycznych, mimo że przez dekady Ameryka Północna była jednym z najważniejszych kierunków emigracji Polaków, wciąż zresztą wybieranym choć na mniejszą skalę.

Przypadek polskich migrantów w Kanadzie jest szczególnie ciekawy z kilku powodów: licznej imigracji z lat osiemdziesiątych oraz z okresu bezpośrednio po transformacji ustrojowej, co pozwala na prowadzenie analiz porównawczych; umiejscowienia polskich migrantów pomiędzy „starymi” grupami europejskimi, a obecnie dominującymi imigrantami pochodzącymi z państw azjatyckich; kontekstu polityki imigracyjnej i integracyjnej państwa przyjmującego (m.in. oficjalna polityka wielokulturowości, liberalne prawo dotyczące podwójnego obywatelstwa). Wybór Kanady i Toronto (będącego największym skupiskiem polskich imigrantów w Kanadzie) odpowiada zatem na potrzebę prowadzenia porównawczych studiów nad transnarodowymi praktykami.

Projekt ma na celu: (1) pozyskanie wiedzy na temat form politycznego zaangażowania oraz transferowania i wykorzystywania politycznych przekazów; (2) zidentyfikowanie transnarodowych praktyk i przepływów oraz narzędzi wykorzystywanych do kontaktów ze społecznością pochodzenia (3) określenie determinantów politycznego zaangażowania migrantów; (4)rozpoznanie znaczenia (re)socjalizacji politycznej w państwie/społeczności pochodzenia oraz w miejscu osiedlenia; (5) zbadanie oczekiwań migrantów w odniesieniu do działań państwa pochodzenia na rzecz diaspory, jak również zobowiązań diaspory wobec państwa.

Badania oparte na metodach jakościowych (wywiady pogłębione, wywiady eksperckie, obserwacja uczestnicząca) będą prowadzone zarówno w Kanadzie (z polskimi migrantami), jak i w Polsce (z niemigrującymi członkami rodzin i znajomymi oraz z migrantami powrotnymi), czyli w miejscach transnarodowych praktyk. Istotne znaczenie ma zatem perspektywa różnych osób uwikłanych w proces migracyjny. Takie podejście pozwala na zrozumienie złożonych praktyk dotyczących przekazów politycznych oraz czynników skłaniających migrantów do politycznej aktywności.

Projekt jest oryginalny zarówno ze względu na podjętą problematykę, wciąż niedostatecznie rozpoznaną w studiach migracyjnych, prowadzenie badań jednocześnie w państwie pochodzenia i osiedlenia oraz przyjęcie perspektywy różnych aktorów społecznych - migrantów, nie-migrantów oraz reemigrantów. Wyniki badań będą stanowić wkład w naukową dyskusję na temat migracji i polityki, w szczególności w odniesieniu do wpływu transnarodowych przekazów na postawy i zachowania polityczne. Rezultatem badań będą co najmniej trzy artykuły opublikowane w recenzowanych, międzynarodowych czasopismach naukowych, monografia w języku angielskim oraz wystąpienia konferencyjne.